

Hundförare i MISSING PEOPLE

Möjligheten att få kombinera sin hundkunskap med att göra nytta i samhället är vad som driver två hundförare i Dalarna, som förutom sitt engagemang i Svenska brukshundklubben (SBK) även är verksamma i organisationen Missing People.

TEXT & FOTO: ANNA PERSSON

Missing People Sweden är en ideell förening som publicerar efterlysningar samt hjälper polis och anhöriga att arrangera skallgångar efter försvunna personer. Hundar kan vara till stor hjälp i sökandet, då de tack vare sitt utomordentliga luktsinne kan täcka betydligt större områden än vad en människa klarar.

I Dalarna började samarbetet med att den hundansvarige i Missing People Dalarna kontaktade brukshundklubbarna i länet. Ett stort antal hundägare – flera sökhundsekipage – anmälde sitt intresse för kommande träningsträffar, men endast en handfull av dem fullföljde utbildningen. En av dem var Annika Jonsson från Ludvika brukshundklubb.

– Jag kände direkt att detta var något för mig! Efter många år som tävlande och instruktör inom SBK var det en chans att få använda mina kunskaper om hund inom ett bredare fält och i skarpt läge. Min dåvarande hund var rasens första viltspårshampion och när vi var ute på skarpa eftersök så tänkte jag ”det här är grejen med att ha hund, att få samarbeta och känna att hon förmedlar något till mig”. När så Missing People kom till klubben så förstod jag direkt att det här är precis det jag vill göra med min hund!

GODKÄNT CERTPROV

Missing People har ingen central utbildning för hundförare utan det är de hundansvariga i varje län som lägger upp träningen och certifieringsprovet. Den inledande träningen handlar vanligtvis om att bygga upp ett stort figurantintresse, samt att få hund och förare att svetsas samman till ett samspelt ekipage.

Innan de får delta i skarpt sökarbete ska ekipaget godkännas i ett certifieringsprov. I Dalarna ingår det att hitta två figuranter på ett område om 1000 x 100 meter (maxtid 45 min) och två figuranter på ett område om 300 x 300 meter (40 min), ett spårupptag med spår i 300 meter samt att markera tappade föremål. Dessutom tillkommer viss lydnad, som att vara tyst och stilla vid uppbindning. Stor vikt läggs även vid samarbetet mellan hund och förare, samt förarens förmåga att läsa av sin hund. Det är en fördel om hundarna är okänsliga för störning, då det i skarpt läge kan vara mycket folk och andra störningsmoment som till exempel helikoptrar i luften. För att hundekipaget ska förbli godkänt krävs ett godkänt certprov vartannat år.

Hundföraren måste även genomgå en utbildning för patrulledare, för att lära sig använda karta och kompass samt leda ett sökarbete. Anledningen är att de måste veta hur ett sökarbete går till eftersom de ofta tilldelas ett eget område att ansvara för. Helen Loning från Borlänge brukshund-

klubb berättar att hundekipagen oftast får den oländigaste terrängen där en skallgång har svårt att ta sig fram.

– Söksområden kan vara rejält svårtillgängliga och vi får inte lämna oavsökt yta. Om någon hade en romantisk bild av att ströva omkring med sin hund på mjuk mossa, så försvinner den snabbt när de redan under utbildningen inser hur svår terrängen kan vara. Det kan handla om att pulsa i meterdjup snö, att ta sig igenom näst intill ogenomtränglig snårskog eller att hänga upp och ner för att kika under en älvkant medan någon håller fast dina ben för att du inte ska falla i vattnet. Det krävs därför en bra fysik hos både hund och hundförare.

STÄNDIG BEREDSKAP

Hundförarna i Dalarna tränar både i mindre, lokala grupper och tillsammans i länet. Bland annat tränas på att gå skallgång med flera hundar för att lära sig vilket avstånd de kan ha beroende på vind, väder, terräng och hur stort område de kan täcka. Annika menar att det är en stor fördel att vara flera ekipage som söker tillsammans.

– Sökarbetet är ett teamwork och det är bra att vara flera som kan slå sina kloka huvuden ihop och peppa varandra. Det är också bra att kunna hjälpas åt att kontrollera en eventuell markering, och det är en fördel att ha med en särskild person som kan läsa kartan medan vi fokuserar på våra hundar. Dessutom händer det att vi påträffar avlidna personer och då kan det kännas skönt att inte vara ensam.

Annika och Helen blir allvarliga när de kommer till det faktum att inte alla sökarbeten får ett lyckligt slut.

– Det är klart att det känns allra bäst när vi hittar personer som lever och mår bra. Men verkligheten är inte alltid sådan och vi vet inte vad vi kommer att hitta. Det gäller att vara mentalt förberedd på att det kan vara en skadad eller avliden människa. I sådana fall är det en trygghet att vara flera, så att vi kan dela arbetsuppgifterna och ta stöd av varandra. När det känns tungt får man försöka tänka på att vi ändå har gjort en insats och att det är viktigt för de anhöriga att få klarhet, ett avslut. Vi har gjort vårt jobb.

Försvunna personer ska anmälas till polisen och det är de som kallar in Missing People vid skallgång. Det är också polisen som leder verksamheten och beslutar om vilka områden som ska genomföras. Polisens söksats brukar avbrytas när allt hopp är ute om att den försvunna är i livet. Missing People fortsätter dock att söka så länge anhöriga vill. Missing People kan även kallas in direkt av anhöriga.

Hundförarna har tystnadsplikt och de får inte heller all information om fallen då det kan handla om känsliga uppgifter.

Annika Jonsson,
Ludvika BK med Tippy
5 år, irländsk ferrier.

Helen Loning, Borlänge BK
med Vera 6 år och Walter
4 år, irish softcoated
wheaten ferrier.

Hur ofta en hundförare blir inkallad till att leta efter försvunna personer kan variera över året. Ofta ökar det i tider då bärplockare är ute och även vid storhelger då många blir deprimerade. I år har Annika och Helen varit ute ungefär tio gånger. Vanligtvis blir de inkallade inom det egna länet, men det kan också förekomma förfrågningar från andra platser i landet. Hundföraren ersätts för resekostnaden, men inga övriga ersättningar utgår då det handlar om ideellt arbete.

Annika berättar att hon alltid har beredskap för att bli inkallad:

– För att minimera förberedelse tiden är bilen alltid packad med det nödvändigaste så som ryggsäck, kängor, tjänstecken, vattenflaska, pannlampa mm. Det är en fördel att ha en förstående arbetsgivare, för att kunna sticka iväg med kort varsel.

BEHOV AV FLER HUNDEKIPAGE

Helen berättar att det finns ett stort behov av hundekipage och intresserade kan höra av sig till länsorganisationen av Missing People. De förmedlar informationen vidare till länets hundansvarige och om flera är intresserade kan de eventuellt komma till de lokala brukshundklubbarna för att informera om verksamheten.

Helen vill rekommendera fler SBK:are att fundera över om detta kan vara något för dem.

– Det finns många som tränar sina hundar inom olika grenar, men som inte vill tävla och för dem kan Missing People vara ett alternativ. Förutom samhällsnyttan så får man tillgång till ny kunskap och en engagerad träningsgrupp. Dessutom är det ett bra sätt att utnyttja det breda hundkunnande som finns inom brukshundklubben.

Helen konstaterar att de båda har raser som oftare ses på utställning än i arbete.

– Alla som klarar proven är välkomna, oavsett ras eller storlek. Alla hundar har en nos och det är roligt att visa att våra hundar kan annat än att visa upp sig på utställning.

BRINNANDE ENGAGEMANG

Respekt och omtanke om hundarna är viktigt och man får inte tumma på deras välfärd eller säkerhet. Hundarna arbetar alltid i koppel och tjänstecken. De ska klara att vara ute i 4–5 timmar i sträck och då går det inte att bränna energi på lösa tomskick.

Hur vet då hunden vad den letar efter? Annika förklarar:

– Det vet den inte! Våra hundar letar efter mänsklig vittning. De kan markera bärplockare, cyklister eller andra gratisfiggar – och ska alltid belönas för det. I träningen styr vi själva över upplägget, men i ett skarpt sök är det sällan vi får träff. Då är det viktigt att man avslutar med en arrangerad figurant, så att hunden kan få sitt avslut och belöning.

Det är ingen tvekan om att dessa dalatjejer brinner för arbetet som hundförare i Missing People. Med Annikas egna ord:

– Att arbeta med min hund i skarpt läge, där jag använder hundens nos – det är en fantastisk känsla. En riktig energi-boost!

Helen håller med, men tillägger:

– Fast det är verkligen inte roligt alla gånger. Det kan vara långtråkigt, blött och ansträngande. Efter ett längre sökarbete kan man vara helt slut efteråt, både fysiskt och mentalt. Men ändå... det är en skön känsla att veta att vi utför en viktig uppgift och det är alltid roligt att arbeta tillsammans med sin hund! ■

Information om MISSING PEOPLE

<http://missingpeople.se/>
[sv-se.facebook.com/MPSweden](https://www.facebook.com/MPSweden)